

מסורת הש"ס

(א) נשתבש: ויש"ן, (ב) נשתבש: ויש"ן, (ג) נשתבש: ויש"ן, (ד) נשתבש: ויש"ן, (ה) נשתבש: ויש"ן, (ו) נשתבש: ויש"ן, (ז) נשתבש: ויש"ן, (ח) נשתבש: ויש"ן, (ט) נשתבש: ויש"ן, (י) נשתבש: ויש"ן.

תורה אור השלם

- 1. והקד'ן יגבל אתו לפאת קדמה זאת נחלת בני גינתן לגבולתיה... 2. ותאר הגבול וקם לפאת ים נגבה מן הדר אשר על פני בית חרון נגבה וקדו וצאתו אל קרת בעל היא קרת יקרים עיר בני יהודה את פאת ים: הישוע יח די... 3. וקדו הגבול והקדמה וקדו ותצאתו ים המלח ואת תהיה קדם הארץ לגבולתיה סביב... 4. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי אתם עברים את הירדן ארצה כנען: במדבר לה י... 5. שני משותף וקדו המשה לקדו ונקלם מעבר לירדן ירדו קדמה מקדמה... 6. ויצא גבול בני דן מיהם וקדו בני דן וקלמו עם לשם ולקדו אותה וקדו אותה לפי דבר יהוה וקדו וישבו בה וקראו לשם דן בשם דן אביהם: הישוע יח טו

הגהות הב"ח

(א) גבולות למטהו נחלתו נחלתו ור' חייא בר אבא נמי לימא כמנא כולל ותיבת קשיא נמקי' (ב) שם אף חייא ארץ כנען קשיא אמר רבה:

לעני רש"י

קונטרס רש"י, חבלי ארץ.

מוסף רש"י

לשם. עיר כשישנו בני דן, זו פמיים. שששם ירדן וילא, כדלמך מר ירדן וילא ממערת פמיים (תגילה א).

שיטה מקובצת

(א) למיל לאתריה: (ב) ונתיב ירדן יוצא: (ג) דירדנה מפרת את מ' נמקח: (ד) בהמה מצופין הסי' (ה) ולא הורעה הסי' (ו) כבבול בנימין ור' חייא תובת אחד מן השבטים נמקח: (ז) כל היבא הכתיב כו הגבול ועלה הגבול הי' (ח) אין עשאו ארץ: (ט) וקדו לגבולות הארץ כו ולא גבול ירדן: (י) ליתני כמתי (יא) למטה משלשה תיבת חרן נמקח: (יב) באים מירדן הסי': (יג) קרא והיה ים יגבול: (יד) ספרים לפאת ים יגבול: (טו) של ועלה הגבול ותאר וכו' ואת מ' נמקח: (טז) הישוע על חילוק גבול כל שבט: (יז) תיבת כתיב נמקח: (יח) שירחו אינה (לא) כבלל: (יט) הקונטרס דמי' תיבת דהמיל נמקח: (כ) חייב פרשת בנימין (לא) כתיב ויהי להם: (כא) היום ס"א הלשון: (כב) קרו ירדן את ל' נמקח:

מעשר בהמה פרק תשיעי בכורות

נה.

עין משפט נר מצוה

מכפר עותני לכפר חנניה שנים ושלשים מילין וליפורי מנרפתן צאלמע: **הרגמה שמואל אלינא דרב**. דהא דקתני אחת צאלמע לאו ארישא קאי דליירי בחמס אלל כגון שיש לו תשע מכאן וכו' מכלל כו' (ושמואל ללא צעי דמיהו אמנעית חזיא לנירוף המנין אפילו רועה יש לו דירה צאלמע ואין לו שום בהמה ה' לנרפן: ואפילו כליו של רועה. מונחין צאלמו כפר מנרפן הואיל וסופו דרועה למזיל התם ומשקליה וקרינן ציה מונה: דקרי ליה ואסי. ולא מינרפך רועה מיזל התם ולא קרינא ציה מונה: דלא מיקרנן. שאין יכולין לילך זו אל זו לא הבהמות ולא יו רועה: אטעילאות. קונטרס רש"י שני אפרכיות וצמלכות אחת: נמר ונמורי. שני אצטילאות אין מנרפן אפי' דקימנות וזו לכו צמיל אחד: כמקום שיש שם גשר דמי. דהא אין שם נהר וקמני דחולה לארץ וא"י (א) אפילו כולן עומדות בתוך מיל אלל שזו צמיל וזו צמיל אין מנרפין: והינדן יגבול אפוס. בספר יהושע (יח) בגבול ה' אחד מן השבטים: אלל מעשה. כל ה' דכתיב צמלח השבטים ותאר הגבול ה' כ' דכל צמלח שצטב גבול צמני עלמנו ואם יש ה' צמלח שצטב זה וצמלח שצטב זה (וכמלח שצטב זה) אין מנרפין ואפילו בתוך ששה עשר מיל א"י אמאי נקט מונה לארץ וארץ: ואם סהיה לנס וגו'. לאחר שמנאן כולן יו עשאה ארץ אחת: ארץ. כתיב צקרא ואת תהיה לנס הארץ יו גבולותיה דארץ חשיב חד ולא גבולות ירדן: ל' אמני. דלמך משום דמירחקו לימני ה' כל הנהרות מפסיקין: (י) לימא) כסנאי. אי ירדן חשזו ארץ כנען ולא יפסיק אי לא: מניס יריחו ולמטה. אכל כל מה דמשך למעלה מירחו לא ירדן הוא דצטל חשיבותו ממערת צימס גדולים: לנווד. דגודל מן הירדן יהא מותר לשמות מירחו ולמעלה: מן. שם מקום: אסון. מדוקיא דשמא ירדן מתינתו לה: ממערת פמיים. אלמא מן דאסי: וכרופיה דירדנה. עיקרו של ירדן: וכרופא דמא. עיקר הסם הוי כנד: מטמא. צאלה: צריעית. צמורת דס המט: לא שסינא ממימי פרס. מניס הקראיס פרת קלמר והלך אחר לשון בני"א דלדס הנטר אין דעמו אלל אחר שם שהוא רגיל לקרות לאותו מקום: כל הנהרות. שצעולס למטה י"א חוץ מג' נהרות מדקל ופישון וגיסון שכל הנהרות שצעולס צאלס י"א מש: עינתא

אמר קרא י"ג יגבול אותו לפאת קדמה. בגבול צימנין כתיב צס' יהושע (יח) ולא כמו שכתוב צספרים י"ג: **שאני התם** דאמר קרא ואת תהיה לכם הארץ לגבולותיה סביב. צפ' ואלה מסעי כתיב האי קרא וקראי של י"ג מעלה ותאר הגבול ועלה הגבול כתיב צספר יהושע (טס) י"ג כל חילוק כל שצטב וצטבו ואשמעו עיניו האי קרא דאלה מסעי דכל גבול ארץ ישראל אחד ולא כמו שפ"י הקונטרס דלאחר שמנאן עשאה ארץ אחת למשמע דשנייה כמזינס צמקוס אחד ואינו כן דהאי כתיב צאלרייתא והאי כתיב צצזילאיס: **מעבר ירדן** ירדו קדמה מזרחא י"ג כתיב מה ירדו ארץ כו'. וא"ת אי מירדן יריחו קדריש דלייתקוס זה כתיב צמנה מקומות וי"ל דדוקא מיימי האי קרא דכתיב צאלה מסעי לאחר שמה תחומי ארץ ישראל וכתיב (טס) וילו משה וגו' עד שני מעבר ירדן ותלי המטה לקחו נחלתם מעבר לירדן ירחו קדמה מזרחא דמשמע דירדן הוה מעיקר ארץ ישראל ולא צכלל גבול שני המטות כמו שריחו י"ג לאו צכלל גבולס: א"י ירדן אלא מבית ירדו ולמטה. פירש צקונטרס אכל מה דמשך למעלה מירחו לאו ירדן הוא דצטל חשיבותיה שמתערב צימס גדולים וקשה לפירושו דלס למעלה צטל חשיבותו לפי שמתערב א"י למטה נמי ששרי כנר מתערב צימס למעלה וי"ל אפי"ס שנתערב למעלה צימס יכול להיות שלמטה וילא מן (י) המיס והולך בלא תערובת דקלאמר צסמוך שיהלך צימה של צכדי וצימה של צכריא וצימה של סדוס והולך ונופל לים הגדול משמע דמיכר כשיצוא מכל אותם הימים והולך ונופל ציס הגדול וכדלמרינן נמי צכ"ר צפ' צאלשיט דקדין ירדנא מהלך גו ימא דלמלח ולא מתערב ומיהו קשה לפירוש הקונ' (י) דהמיל צטל חשיבותו למטה מירחו יומר מלמעלה דלמט הוא שלמטה מירחו מתערב יומר והולך לים המלח דגבול למטה מטה צימנין הוה צין צני יהודה וצין צני יוסף דכתיב ציהושע (יח) ויהודה היה עומד מנגב של ארץ ישראל וגבול יוסף מנפון וצימנין צאלמע וגבול יהודה היה מחזיק כל

יא א מ"י פ"ו מהלכות צמורת הלכה ג: ב גמיי פ"ט מהל' נריס הל' א והל' ג פ"ט ע"ד י"ד סוף פ"ו ט"ף א: יב ג מ"י פ"ג מהל' טומאת מת הלכה יד: יג ד מ"י פ"ט מהלכות נריס הלכה יז ט"ז וע"ד י"ד פ"ג מהל' ר"ח סוף פ"ה סוף:

רבינו גרשום

רועה גבי הוא הבאצע שלטא עיניה ט"ז מיל להכא וט"ו מיל להכא ומצטרפי דקרינן ביה מנה דמיצי חוי להכא ולהכא: ציפורי עומדת בין כפר חנניה וכפר עותני ובין שלשתן לא חזי אלא לי"ב מיל: תיובתא דרב דאמר חמש בעינן באמצע כי הכי מיליחו לאציטרף להכא להכא: תרגומא שמואל כו'. ואחר באמצע דהתיא חזיא חזיא לאציטרף הכא והכא: אפילו רועה ואפילו כליו. כלומר לא תימא רכי הוי בהמה באמצע מצטרף אפילו רועה או כליו קאי באמצע מצטרף דהא מצי חזי הכא והכא. ומלוי רכי ציפורי לאיתוי כליו דקאי באמצע שלטא עיניה הכא והכא: כלבא דרועה. קאי באמצע מי מצרף אי לא: כיון דקאי ליה לכלבא אתי לגביה ולא מצטרף רועה למיל לגביה לאיתוי דלא אולת התם לאמצע ולא שליט עיניה להכא והכא לא מצרפין או דלמא אפילו דקאמר דאמר מפקי משום דלא מיקרנן הוא בשאין שם גשר דלא מצו בני למיקרב להני: אבלטאות. כרכיס גדולים: דמקום שיש שם גשר דמי. דאין שם מים ביניהם ומצו למילוי הני להני ולא מצטרפין: עשאו גבול בפני עצמו. ומפסיק הוי נמי דאם יש לו בהמות בבבול של ב' שבטים דלא מצטרפין: כולה א"י גבול אחד היא. ומצטרפי: אי הכי ירדן נמי. ומא"י היא ולא יפסיק: בשלמא לר' חייא דאמר משום דירדן אקרי גבול היינו דקתי ירדן מפסיק אלא לר' אמי דאמר משום דלא מיקרנן הוא ליתני כל נהר סתם מפסיק: אילימא לנווד. שלא ישתח מן הירדן: וכל היבא דקרו ליה ירדן. בין למטה גבול היינו ממערת פמיים: למעשר ברביעית. כדניו של דס המט: דכריתא דמיא. עיקרו של כל מימות שיש עולם פרת ממנו יוצאין: ושולשה נהרות. יצאו פישון חקל: למטה גבול: כלומר לכל מימות יוצאין ממנו: והא איכא

אורך א"י ממזרח למערב ויס המלח היה עומד ליהודה בכל מזרחו ובמקום שהיה כלה הירדן ונפל לתוכו שם כלה מזרחו של יהודה לנד לפון דכתיב ציהושע (טו) גצי תחוס צני יהודה וגבול קדמה ים המלח עד קנה הירדן והירדן היה גבול מזרחו של צימנין דכתיב צסוף ה' והירדן יגבול אותו לפאת קדמה וכשמנה גבול צפוני של צימנין ממזרח למערב כתיב י"ג לנס גבול צפון חוץ הירדן ועלה הגבול אל כתר ירחו ועלה צהר ימה פי' (א) מלך גבול הצפוני שלהם מן הירדן שצמורח מתחיל המיאר ועלה אל עבר כתר יריחו מנפון ועלה משם אל המערב אל עבר ירדן ומושך החוט בצפוניו של יריחו נמצאת יריחו לפניו מן החוט צחלק צימנין וחוזר ומונה גבול מערב מנפון לדרום ואח"כ גבול דרומית לגבול מזרחו ובמקום שכל גבול דרומית לנד מורח כתיב והיו תולאות הגבול אל לשון ים המלח כפונה אל קנה הירדן נגבה זה גבול נגב פירושו כפונה של לשון שכל ים הים בגבול יהודה הרי כל המקראות מוכיחות שהירדן היה הולך מנפון לדרום ונופל ציס המלח ואלה לא היה שם ימים עד סוף גבול צימנין שנופל ציס המלח ונראה לפרש דמקרא קא דריש דאין קרוי י"ג לירדן אלא מצית יריחו ולמטה דקרא והירדן יגבול אותו משמעי מצית יריחו ולמטה: הוה

מלך גבול הצפוני שלהם מן הירדן שצמורח מתחיל המיאר ועלה אל עבר כתר יריחו מנפון ועלה משם אל המערב אל עבר ירדן ומושך החוט בצפוניו של יריחו נמצאת יריחו לפניו מן החוט צחלק צימנין וחוזר ומונה גבול מערב מנפון לדרום ואח"כ גבול דרומית לגבול מזרחו ובמקום שכל גבול דרומית לנד מורח כתיב והיו תולאות הגבול אל לשון ים המלח כפונה אל קנה הירדן נגבה זה גבול נגב פירושו כפונה של לשון שכל ים הים בגבול יהודה הרי כל המקראות מוכיחות שהירדן היה הולך מנפון לדרום ונופל ציס המלח ואלה לא היה שם ימים עד סוף גבול צימנין שנופל ציס המלח ונראה לפרש דמקרא קא דריש דאין קרוי י"ג לירדן אלא מצית יריחו ולמטה דקרא והירדן יגבול אותו משמעי מצית יריחו ולמטה: הוה